

Jézus élete. *)

(Hopps P. János után.)

I.

Jézus szülői, neveltetése és otthona.

Nöbb mint ezernyolczszáz évvel ezelőtt, Palestinának egyik kis városában, Názárethben, egy kedves kicsiny gyermek élt.

Születéséről és neveltetéséről csak kevés bizonyost tudunk; de későbbi életéből, jelleméből s munkáiból gyermek korára is következtetést vonhatunk.

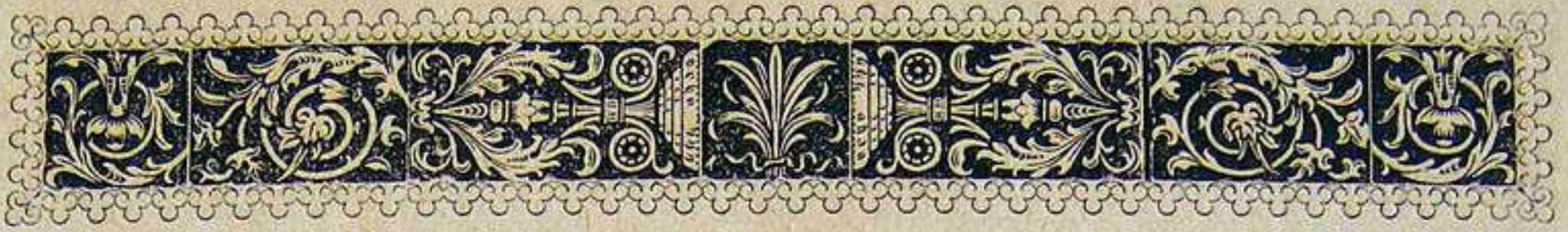
Egyszerűségben és szegénységben született, s így az ő rokonain kívül aligha tudtak mások róla valamit. Szülői és rokonai azonban, az ő gyöngéd és nyájas természete s engedelmessége miatt igen szerethették, s nagy reményeket csatolhattak jövőjéhez. Szülői őt *Jézus*-nak nevezték, a mely nevet a gyermekeknek adni abban az időben nagyon szokásos volt. Atyja, József, ácsmester volt, s e munkával kereste kenyerét. Anyja, Mária, egy gondos, jó és szerető asszony, a kicsiny Jézust otthon tanitgatta mindaddig, míg atyjának a mesterségben segítségére lehetett. A jó édes anya korán észrevehette, hogy gyermekében rendkívül erős tanulási vágy, s élénk megfigyelő és értő tehetség nyilatkozik. A kicsiny Jézus, ugyanis, örömmel hallgatta anyját, midőn az az ő népéről és szülőföldjéről beszélt;

*) Ámbár e szép kis művet a szerző főleg „ifju tanítványok“ számára írta s ezt az átfordításnál és figyelembe vettük: mindazáltal remélve, hogy a felnőttek is lelki élvezettel s haszonnal fogják olvasni, közlését itt is czélszerűnek láttuk. — Tanulók számára külön lenyomatban is valószínűleg adni fogjuk.

gyönyörködve és érdekekkel figyelt, midőn a régi pátriárkákat s profétákat említette, s midőn elbeszélte, hogy miként vezette és tanította Isten azokat hajdan, s a nép jobbjai és bölcsőbbjei mennyire ohajtják és várják még most is egy új és nagy proféta megérkezését. Örömmel figyelt akkor is, midőn anyja valamely régi zsoltárt, vagy Izrael történetének valamely nevezetes részét olvasta fel, mely a hajdani arany napok leírását, vagy a jövő dicsőség jóslatait tartalmazta. De az ő élénk figyelme s tanulási vágya, úgy látszik, egyebekre is s csaknem mindenre kiterjedt. Nagyon kedvelte a virágokat, a kies mezőket és a szép halmokat, melyek kis otthona körül a messzi távolba szétterültek. Szerette a hozzá hasonló s vele egy-korú gyermekek társaságát s örvendett, ha őket barátjaiul megnyerhette; nem nézhette el, hogy ők boldogtalanok legyenek vagy bántalmaztassanak; de ha kegyetlenek, rosszak vagy szivtelenek voltak, sajnálkozott rajtuk. Boldognak érezte magát akkor is, ha jó és bölcs emberek társaságában lehetett; szerette velök beszélgetni, tőlük tanulni, s gyakran meglepte őket az ő komoly gondolataival és szép eszméivel. De mindezek felett legörömekestebb gondolkozott a nagy és szerető Istenről és az angyalokról; míg végül a mennyország ép oly valódiilag létező lett előtte, mint ez a föld, s a mennyei Atyának hajlékát ép oly meglevőnek s valódinak tekintette, mint a halmokat és völgyeket, melyek édes atyja lakása körül láthatók voltak.

Különösen egy dolgot jegyezhetek meg benne társai és édes anyja, s ez az, hogy ő soha sem cselekedett rosszat, és sohasem mondott hazug vagy gonosz szót. Hibái lehettek neki is, mint más gyermekeknek, de e hibák sohasem vezették őt kegyetlenkedésre, csalásra vagy igazságtalanságra. Testileg nem volt oly erős és izmos, mint más gyermekek, de azért bátor és nemes lelkű volt. Kíváncsiság és pajkosság a jótól és a gyermeki kötelességek teljesítésétől őt el nem csábította; s ha valaha élesen és kiméletlenül szólott, ez csak akkor történhetett, midőn valamely szivtelen és aljas tettet látott avagy hallott.

II.

Jézus szülőivel Jeruzsálembe megy.

MJézus szülői, kik kegyes zsidók voltak, évenként fel szoktak menni Jeruzsálembe a husvét ünnepre. Mikor Jézus tizenkét éves volt, szülői őt is magukkal vitték. Jézus már sokat hallott volt Jeruzsálem felől az édes anyjától, s épen ezért nagy örömmel nézett ez utazás elé. Mert Jeruzsálemben volt a templom, ott voltak a papok, ott voltak a tudós emberek és a régi könyvek. És valóban, elmenni és látni Jeruzsálemet, rá nézve annyit tett, mint menni és látni a nagy világot. Örömet ment tehát szülőivel, s mielőtt megérkeztek, élénken vizsgálódó szemekkel s figyelő lélekkel kezdette szemlélni az előtte addig ismeretlen, szép és híres Jeruzsálemnek bámulatos dolgait, csodálatos látványait. És nem is ok nélkül; mert e városban élt egykor Dávid és Salamon, és a proféták, és mindazok a nagy emberek, kikről anyja otthon olyan sokszor s olyan sokat beszélt. Ott jelentette ki magát az Abrahám, Izsák és Jákob Istene a profétáknak és látnokoknak. És a közhit szerint ez a szent és áldott város volt az, a mely az eljövendő nagyobb látnokok és proféták szavait is egyszer még hallani fogja. — Oh, mily boldogok azok a férfiak és asszonyok, sőt még az utczaik gyermekek is, kik minden nap láthatják a várost, a melyet ő most egyszer és először lát, de egyszer látva is, oly csodálatra méltó!

Kinyitá tehát ifju szemeit és füleit, s fogékony lelke alig győzött betelni új látványokkal és hallomásokkal. Semmi sem kerülte ki figyelmét.

E bámuló és élénk szemlélgetés közben olykor-olykor szülőitől elvetődött, erősen vágyva látni vagy hallani valamely különös dolgot, mely maga felé vonzotta. Ez el-eltávozás, vagy elmaradozás a végén oly gyakran ismétlődött, hogy szülői egészen megszokták s nem nagyon törődtek vele. Így történt aztán az, hogy mikor a szülők hazafelé indultak, nem vették észre, hogy Jézus nincs velök; vagy ha észrevették is, azt gondolták, hogy ott van ő valamelyik ismerős vagy rokon utazó társaságban. De a mikor már egy napig utaztak, és még sem láthatták: aggódni kezdettek. Keresésére indultak, s mivel útitársaik közt gyermeküket nem találták, visszatértek a nagy városba, Jeruzsálembe. Három napba került, a míg megtalálták. És valjon hol? — A templomban. Ott ült a tanítók és tudósok között; társalkodott velük, kérdezgette őket és felelt kérdéseikre.

Képzeltük, mennyire megvigasztalódott az édes anya szive, midőn meglátta őt; és mennyire bámult, hogy ép a templomban találta, beszélgetve a bölcsekkel és tudósokkal. És midőn az anyja kérdezé: *„fiam, miért cselekedtél így velünk? Ime a te atyád és én nagy bánattal kerestünk tégedet,“* — Jézus oly derék, meggondolt, különös s az anya szivére nézve mégis oly megható s oly szép feleletet adott, melyet elfeledni nem lehetett. *„Mi dolog, hogy engemet kerestetek? Nem tudjátok-e, hogy nekem azokban kell foglalatosnak lennem, melyek az én Atyámnak dolgai?“* Ez volt felelete. A szülők akkor nem, csak évekkel később értették meg szavainak nagy jelentőségét; az ő édes anyja pedig „szívében tartá mindezeket a dolgokat.“ — Aztán visszamentek mind a hárman Názárethbe.

Ama naptól kezdve Jézus mind bölcsebb, nemesebb, derekabb és komolyabb lett. Mindenki láthatta, hogy ő valóban hiszen az Istenben s szereti Őt; hogy ő úgy tekint Istenre, mint a ki be fogja tölteni Izrael reményeit és vágyait; s hogy ő kész szolgálni Istent, a mennyei Atyát, szívvél és lélekkel. Mind többet és többet gondolkozott a dicső mult időről, és ama nagy emberekről, a kik szent életet éltek, Istennel és az ő angyalaival járva s társalkodva. Mind többet-többet gondolkozott a jelenről és annak szükségéről, a jövőről s annak szabadításáról, mely elébb-utóbb megérkezik. Mind többet-többet imádkozott az Istenhez titkon, magánosan, kérve, hogy a le-

tünt fényes napok újlag visszatérjenek; hogy az Isten gyermekei még egyszer igazán tisztelhessék és szerethessék Őt, bizhassanak benne, s hogy a bűn, a nyomor és a halál uralma örökre megszűnjék. Ha más kételkedett is Istenben, de ő bizott benne; ha más kétségbe esett is e világ felett, de az ő lelkében a remény lámpája mindig fénylőn égett, soha ki nem aludt. A papok és irástudók társaságában, az igaz, több elszomorítót, mint örvendeztetőt talált, s az ő názárethi álmái és édes ábrándjai némileg elhalványulni kezdetek a Jeruzsálemben látott zavar és egyenetlenkedések miatt; de az ő lelke mindezekben felülemelkedett, gondolatai a békés egekben jártak, az Istennél, ki közel van bánatos gyermekeihez, s a kitől ő Izrael jövődjő szabadulását napról-napra várta, kérte és remélte.

III.

Nagy változás a Jézus életében.

Midőn Jézus mintegy 28 éves volt, úgy látszik, hogy nagy változás történt lelkében. Az ő eddig derült és boldog természete beborult és felhőssé lett; szeretete barátai társasága iránt mintha megszűnt volna. Kereste a magányt; sokat volt egyedül, és egy alkalommal, magános gondolatait követve, átváltozott lelkének sugallata által vezetve: elhagyta otthonát, barátait, és elvonult 40 napra a pusztába. — Valjon mi történhetett vele? mi idézte elé lelkében ezt a változást? Tán haragos s elégedetlen volt? vagy tán elvesztette tiszta és őszinte hitét az Istenben? — Nem; hanem eljött az idő, midőn mindaz, a mit eddig látott és hallott, gondolt és ohajtott, már megérett az ő lelkében; eljött az idő, midőn életének nagy munkáját már el kellett kezdenie.

Fájdalom fogta el lelkét a világ büne, szenvedése, bánata és tudatlansága miatt. Szomoruan látta, hogy az emberek, asszonyok, gyermekek mind úgy élnek, cselekesznek és halnak meg, mintha nem volna Isten, vagy mintha az Isten nem volna az ők Atyjok és barátjok. A mit még gyermek korában Jeruzsálemben látott és hallott, s a mit azóta éveken át látott és hallott, mindez csak azt éreztette vele, arról győzte meg őt, hogy a világ elvesztett valamit, a mivel egykor birt, vagy, hogy még nem találta meg azt, a mire oly nagy mértékben szüksége van. Ohajtotta tehát megismertetni az embereket gondolataival, melyek lelkében fénylettek, és érzelmeivel, melyek szívében támadtak.

Ámde tisztán látta azt is, hogy ha e munkára vállalkozik : akkor készen kell lennie elszenvedni sok dolgokat ; mert ellene mondanak, sőt üldözni is fogják, s meglehet hogy meggyülöli és meg is bünteti őt a nép, mely nem szokta szeretni az embert, a ki hibáját szemére lobbantja, s megtérésre, jobbulásra inti. — Az ő gyöngéd, érzékeny és szelid természete tehát vissza-visszajedt, s jó darab ideig töprenkedett azon, hogy talán legjobb lesz lemondani hő ohajtásáról, feladni tervét és gondolatait. Elgondolta a szegénységet, a mely ez esetben reá várakozik. Hogyan s miként fog megélni? Ha idejét oly igazságok tanításában tölti, melyek szépek s különösek, de a melyeket az emberek nem szeretnek : akkor meg fogják vetni őt s elutasítani ; s így ő ki lesz téve szükségnek, éhségnek. Ez elgondolás sokáig nyugtalanította. Végre arra szánta magát, hogy mielőtt ama nagy lépést koczkáztatná, megpróbálja, vajjon Isten eltáplálja-e őt valamely csodálatos módon. — De másféle gondolatai is támadtak. Elgondolta, hogy ha föllép és végrehajtja szándékát, megeshetik, hogy nagy királylyá lesz, kinek hatalma van az emberek sokasága felett, és e mellett gazdag s felséges is. — Egész erejéből kellett küzdenie e gondolatok és kísértések ellen, mielőtt csak egy lépést is tehetett volna azon az úton, a mely oly tisztán és világosan kijelölve tárult fel előtte. — Ez az állapot tette, tehát, őt komolylyá, gondolkozóvá, szomoruvá s hallgataggá ; és ez üzte őt a város és az emberek zajából, sőt barátai társaságából is, a pusztába.

De Jézus végül legyőzött minden aggodalmat, minden töprenkedést. Lelkébe egy áldott világosság hatolt ; a benső küzdelem megszűnt ; a fellegek arczáról s a bánat szivéből eltűntek ; igen, mert erősen elhatározta, hogy teljesen átadja és rászenteli magát az Isten szolgálatára ; elhatározta, hogy, mint az Ő kedves Fia, elmegy s elmondja testvéreinek ama jó híreket, amaz örvendetes izeneteket, a melyeket Isten neki kijelentett. Elmegy és megmondja, hogy semmi sem áll az Isten és az ember között, (mi egymástól elválaszthatná), csakis a bűn, a tudatlanság és a hitetlenség ; hogy minden kis gyermek az Isten gyermeke ; hogy a hatalmas Isten : a szeretetnek Istene ; hogy nem csupán zsidók, hanem pogányok is az ő gyermekei ; és hogy *minden* ember fölemelheti szemeit, föltekintethet az egekre és elmondhatja : „*Mi Atyánk!*“ Elmegy, és

azzal a csodálatos hatalommal, melyet Isten néki adott, bebizonyítja a népnek, hogy az Isten azt akarja, azt kívánja, hogy gyermekei testben és lélekben egészségesek, jók, boldogok, hittel és reménynyel teljesek legyenek. Elmegy, és megpróbálja félre vonni azt a sötét fátyolt, mely a mennyet a földtől, Istent az embertől elválasztja; szóval, megtesz mindent, hogy a földet, a mennyire lehető lesz, mennyországgá változtassa. — A nép bizonyára hallgatni fogja őt, s örömmel hagyja el félelmét, bilincseit és bűneit!

A midőn mindezek előtte tisztán és világosan állottak, s midőn magát eme nagy munkára szívvel-lélekkel elhatározta: úgy tetszett, mintha angyalok susognának hozzá s erősitenék őt. A puszta, melyben vala, mintha tündöklő lényekkel lett volna eltelve, kiket az ő mennyei Atyja küldött, hogy szeressék, bátorítsák és vigasztalják őt. — S ő haza ment, megáldva oly mennyei adományokkal, melyek bámulaktba ejtették mindazokat, kik hallották szavait és látták tetteit.

IV.

Jézus a népet tanítani és gyógyítani kezdi.

Jézus mostmár nyíltan föllépett s tanítani kezdett. Azok a szép s fontos igazságok, melyeket Istenről, az emberekről, s a siron túli életről elbeszélte, csakhamar sok hü és szerető barátot s hallgatót vonzottak körébe. Ezek közül ő később kiválasztott tizenkettőt, hogy legyenek az ő tanítványai és követői. Ezek leginkább egyszerű, józan gondolkozású, becsületes és komoly emberek voltak; nem voltak vakbuzgók, sem álszentek; de egyik sem értette meg Jézust valóban és tökéletesen, sőt — a mint később látni fogjuk — végül az egyik ép árulója lett. Másfelől, a mint ezt Jézus már előre elgondolta volt, megindult ellene a gyűlölség s gyanusítás azon emberek részéről, kik nem nézhették jó szemmel, hogy új tanításai által a népet magához hódítja. Mert az új igazságot, bármily jó és szép legyen is, az emberek legtöbbször rendesen gyűlölni, annak tanítóját megvetni, lenézni és üldözni szokták. Így találta ezt Jézus is. Különösen mikor Jeruzsálemben tanított, fájdalmasan kellett tapasztalnia, hogy a tekintélyesebb emberek, a papok és irástudók rendkívülileg haragusznak s bosszankodnak reá. A köznép azonban tömegesen csoportosult hozzá, hogy hallja szavait és lássa bámulatos cselekedeteit; és így, a kik elhallgattatni akarták is, nem merték őtet bántani.

Bármerre ment, mindenütt úgy tűnt fel, mint a kinek hatalma van az emberek figyelmét és szeretetét maga iránt fölkelteni. — De volt neki még egy más, különösebb hatalma is. Oly jó, nemes és bölcs volt ő, és annyira telve bizalom-

mal a mennyei Atya iránt, hogy sok oly dolgot tehetett, melyek azok előtt, kik nem éltek ily istenes életet, lehetetleneknek látszottak. Szegény, tébolyodott emberek, kiket hozzá vittek, az ő gyógyító közbenjárása mellett visszanyerték értelmüket és gondolkozó tehetségüket. Siketeket, vakokat s nehéz betegeket is gyakran gyógyított; habár néha, mikor a körülete tolongó nép nagyon tudatlan, gonosz, vakbuzgó és követelő volt — semmit sem tehetett értük. — Ugy tetszett, mintha valamely isteni erő egész szokatlanul áradott volna szét az ő beszédeiből és cselekedeteiből, annyira istenesen élt s annyira hitt és bizott őbenne. Mikor a nép kérdőre vonta, hogy mi módon mondhat ily meglepő igazságokat s mi módon cselekszik ily csodálatra méltó dolgokat, Jézus mindig azt felelte, hogy ő csak azt beszéli, a mit a mennyei Atya mondott neki, és hogy az Isten az, a ki ily dolgokat cselekszik általa. Ily módon, ily isteni segélylyel végezte gyógyításait.

Nyomorult örültek, kik a sirboltok között laktak s kiket senki megkötözni nem tudott, mikor az ő szavát hallották, előjöttek és leültek lábainál csendesesen, szeliden. Szegény, szerencsétlen vakok, ülve az út-szélen, mikor hallották, hogy közeledik, hozzá kiáltottak erős hittel, bizalommal és reménnyel, kérve, hogy álljon meg s gyógyítsa meg őket; és az ő gyógyítására Isten vissza adta nekik a látó tehetségüket. Szerető édes anyák hozzá vitték beteges gyermekeiket, és a midőn Istennek ez igaz Fia kezét rájuk tette: az elbágyadt szemek mind-inkább megélénkültek, s halvány arczaikra egészséges szín költözött. — Sok más bámulatos dolgokat cselekedett, olannyira hogy a nép azt mondá: ilyen még sohasem történt Izraelben. S nem is csoda; mert a hitetlenség, a bűn, a tudatlanság s az Istenről való megfélekedés az eget, úgy szólva, elzárta volt előttök, s ők távol jártak az Istentől, a ki pedig, ha igazán keressük és kérjük, segélyével és gyógyításával közel van mindig mindenikünkhez.

v.

Jézus a megsomorodottak vigasztalója,
a bűnösök megmentője, a szegények barátja,
és a kis gyermekek szeretője.

Jézus nagyon barátságos volt a bűnösök és nyomorultak iránt is. Annál is inkább barátságos volt irántok, mert látta, hogy a világ mily rosszul bánik velök. Bűneiket, természetesen, nem helyeselte; de hogy e bűnöktől megszabaduljanak, hogy jókká legyenek: erre egész erejéből törekedett. Ha tehát valamely szerencsétlen bűnös ember járult hozzá, a ki jó útra térni ohajtott: Jézus örömmel vezette a bánatos szívet az Istenhez, a mennyei szerető Atyához; örömet biztosította a bánkodót arról, hogy Istentől megbocsátást, kegyelmet fog kapni.

Sok szép és tanulságos történetet beszélt el annak megmutatására, hogy az Isten azt akarja, hogy mindnyájan hozzá térjünk, még akkor is ha engedetlenek, rosszak és gonoszak voltunk. Így, beszélt ő ama jó pásztorról, ki többi juhait ott-hon biztonságban hagyva, elmegy, hogy fölkeresse az egy elveszettet. — Beszélt a szegény emberről, a ki alig merészelte szeméit az egekre emelni, de a kit az Isten mégis megáldott, mihelyt átérezte és megbánta bűnét s Istenhez könyörgött, hogy segítse meg s tegye őt jóvá és igazzá. — Beszélt ama balga, meggondolatlan ifjuról, ki odahagyta atyja házat, elment messzi földre, ott eltékozolta minden vagyonát mit örökségül kapott volt, s végül roppant szűkséget, éhséget szenvedvén meggondolkozott s bánatos szívvvel haza tért, hol atyja örömkönnnyekkel fogadta. — Mindezeket azért mondotta a népnek,

hogy megmutassa, hogy Istennek, a mi Atyánknak, mily nagy gondja van ránk, s hogy örömmel fogad be valahányszor bűnbánólag hozzá visszatérünk. — Egyszer egy boldogtalan, rossz asszony járult Jézushoz, s a saját bünei miatt bánkodva könnyeivel öntözé lábait; Jézus a helyett hogy elüzte volna, kegyesen s megbocsátólag fogadta, annyira, hogy a nő ép oly vigasztalással s reménnyel eltelve távozott, mint a mily bánatosan s csüggedetten oda jött volt.

Egy más alkalommal, midőn a templomban tanított, egy bűnös nőt vittek elébe, ki büne miatt — a Mózes törvénye szerint — agyon kövezendő lett volna, s kérdés, hogy ő mit mond hozzá? — Jézus felelete ez volt: *a ki ti közületek bűn nélküli, az vessen először követ öreá.* A vádlók e feleletet hallva, egymás után kivonultak, mert érezték, hogy ők maguk is bűnösök. Jézus pedig e szavakkal bocsátá el a bünein bánkodó nőt: *eredj el, és többé ne vétkezzél.*

A mint mindezekből láthatjuk, Jézus ép oly nagy gond- dal és szeretettel volt a szegények és elhagyottak iránt, mint a bűnösök és nyomorultak iránt. Ő inkább vizsgálta a sziveket, mint a külső tekintetet; kevesebbet gondolt a gazdagsággal, mint a jellemmel; legfőbb öröme volt fölemelni az elesetteket, sokra becsülni s támogatni az alázatosokat és gyengéket. — A gazdag emberekről, kik a templom perselyébe aranyat hánytak, azt mondá, hogy az a szegény özvegyasszony, ki csak egy fillért vet, többet ad, mind ők, mert ő mindenét oda adja, ők pedig a nagy bőségből nagyon is keveset adnak. — Rendesen az alázatos sorsuakat, az egyszerű embereket választá tanítványaiul és követőiül; az éhezőket, elhagyatottakat és szegényeket különösen megáldotta s számokra boldog jövő életet jósolt. Egy alkalommal egy Lázár nevű beteges koldusról beszélt, ki oly nyomorult volt e földön, hogy napjait egy gazdag ember kapuja előtt fetrengve kellett töltenie, s a gazdagnak asztaláról hullott morzsalékokkal is megelégedett, de a ki halála után az angyaloktól az Ábrahám kebelébe vitették; a gazdag pedig, ki e földön Istenről megfeledkezve élt, a tulvilágban lelki kínok között esengve tekintgetett a jók és boldogok mennyországára felé.

Mikor őt azzal vádolták hogy az elhagyottakkal, szegényekkel és bűnösökkel igen sokat foglalkozik — ő bölcsen és

szépen így felelt: „*az egészségeseknek nincs szükségök orvosra, hanem a betegeknek; azért jöttem, hogy fölkeressem és megmentsem az elveszetteket.*“ Munkálkodásának célját, élete teendőit egyszer ép egy régibb prófétai könyvből olvasta fel, mely könyvet a szülői háznál valószínűleg már többször olvasott volt, e szavakkal: — „*Az Úrnak lelke van énrajtam, a miért fölkent engemet, hogy a szegényeknek az evangeliumot hirdessem; elküldött engemet, hogy meggyógyítsam a töredelmes szívűeket, hogy hirdessek a foglyoknak szabadulást, és a vakoknak szemek megnyílását, hogy szabadon bocsássam a letapodtakat, hogy hirdessem az Úrnak kedves esztendejét.*“ — Nem csoda, hogy a midőn e szavakat olvasta és magyarázta az ő szelid kegyes szokása szerint, a nép álmélkodék az ő kedves beszédein, melyek szájából jövének, és mindenektől dicsőítették.

E mellett soha sem szünt meg szeretni a kis gyermekeket, és a mezők virágait, melyekben, még mint gyermek, a kis Názárethben oly sokat gyönyörködött volt. Gyakran beszélt a liliumokról, a magvakról, a lég madarairól, a mező füveiről; és mikor az anyák, kik hittek és biztak benne, kicsiny gyermekeiket hozzá vitték: ő karjaira vette, megáldotta, s mondá, „*ilyeneké a mennyeknek országa.*“ Egyszer pedig, midőn tanítványai előtt az alázatosságról és lelki tisztaságról beszélt, sok szép dolgot mondott a kis gyermekekről, egyebek közt azt is, hogy Isten nem akarja, hogy közülök csak egy is elveszzen, s hogy azoknak angyalai a mennyországban mindenkor látják a mennyei Atya orcáját.

VI.

Mit tanított Jézus?

Az időn föllépésének czélját a nép előtt előadta, Jézus azt mondá, hogy ő az Istentől jött, és az Isten fia. Mondá azt is, hogy mindazok, kik e földön élnek, Isten gyermekei, s hogy mint ilyenek boldogok és elégettek lehetnek, ha az Isten akaratát teljesítik. Tanította, hogy Isten, az Atya, csak azt kívánja tőlük, hogy megértsék az ő szeretetét, s hogy boldogságot találjanak az ő akarata teljesítésében e földön, ép úgy mint az angyalok boldogságukat találják a mennyben, mert betöltik Isten akaratát. Sokat beszélt a világosságról, felszólítva az embereket, hogy azt keressék és abban járjanak, hogy így a tévelygéstől, nyomortól és büntől megmeneküljenek. Tanította, hogy az Istent mindenhol imádhathjuk és tisztelhetjük, nem csupán a jeruzsálemi templomban — mint a papok mondák, — vagy pedig a szent hegyen Sámariában, hanem mindenütt, a hol az emberek Istent igazán keresik s lélekben hozzá emelkednek.

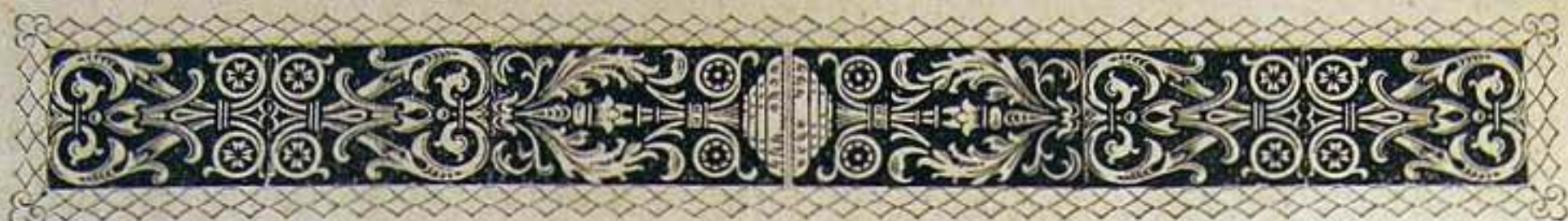
Az ily tanításokat Jeruzsálemben nagyon sokan nem szerették, különösen azok, kik ily nagy és nemes igazságokhoz szokva nem voltak; némelyek azonban örömmel fogadták s szivből üdvözölték. Ez utóbbiak közé tartozott a köznép nagy része, kiknek egyszerü szivében a Jézus szavai visszhangra találtak; mert ő nem beszélt könyvekből, hanem a saját emberi szivéből; nem régi hagyományokat, elavult tanokat tanított, hanem új és kedves igazságokat, melyek a tiszta és becsületes lelkekbe azonnal behatoltak s kész fogadtatásban

részesültek. — Épen ezért a nép őt örömezt hallgatta s valahányszor beszélt, tömegesen csoportosult hozzá, annyira, hogy a jeruzsálemi papok és irástudók nyugtalanzkodni kezdettek, félve, hogy a nép őket egészen elhagyja, s e názárethinek valóságához csatlakozik.

Különösen egy dolgot tanított ő folytonosan a népnek, azt t. i. hogy a mennyeknek országa — a mint ő nevezni szokta — e földön kell hogy megalapíttassék. Ama szép és bölcs imában is, a mely szerint tanítványait imádkozni tanította, az első kérdés az, hogy jöjjön el az Isten országa, és hogy legyen meg az ő akarata e földön ugy, mint a mennyben. — Mit értett ő ez alatt? E kérdést intézték hozzá gyakran azok is, a kik hittek, biztak benne s szerették őt; s nem csodálkozhatunk, ha némelyek, még barátai közül is, azt gondolták, hogy valamely földi országról beszél, melynek létezése a királyok és hadseregek hatalmától függ.

De Jézus nagyon türelmes és elnéző volt a nép iránt, akár ellenségei akár barátai voltak is azok. Igyekezett megértetni velök, hogy az az ország, melyről szól, ott van őbenök, s hogy ez ország létezése a szivek szeretétől és attól függ, ha az emberek Isten akaratát teljesíteni vágnak. Ez országnak tehát nincsenek külső határai, nincs látható királya. Oly ország ez, melybe mindenki beléphet, még a rabszolga is s a kicsiny gyermek is, mert a mennyország nagy, Királya a földi megkülönböztetéseket tekintetbe nem veszi. Épen ezért Jézus ez országba meghívott szegény halászokat, bánkodó bünösöket, egyszerű mesterembereket, elhanyagolt gyermekeket, szóval meghívta mindazokat, kiknek egy jó Királyra és szerető Atyára szükségük van. Megmondotta nekik, hogy ez országba való beléphetésre nem kell egyéb, mint a saját igaz vágyódásuk, tiszta érzelmeik és jó magukviselete. Teljesítsétek Isten akaratát, — mondá, — bizzatok Őbenne, szeressétek és imádjátok Őt — s ekkor boldogul és örvendezve fogtok élni abban a tudatban, hogy Isten országában vagytok most, s oda fogtok befogadtatni majd a jövő életben.

VII.

A hegyi beszéd.

Egy napon, midőn Galileában roppant sokaság gyült körébe s őt hallani ohajtotta, Jézus fölment egy szép kis hegyre és ott prédikált. A beszédet, melyet ez alkalommal mondott, „*a hegyi beszéd*“-nek nevezik. Egy szép s megragadó beszéd ez, mely már mintegy ezernyolczszáz évig gyönyörködtette és oktatta az emberiséget, s a mely bizonyára még gyönyörködtetni és oktatni fogja az eljövendő ezer meg ezer évek alatt is. E beszédben Jézus sok oly dolgot mondott, melyek a világ gondolkozásával és beszédmódjával ellenkeznek. A világ ugyanis boldogoknak mondja a gazdagokat, a szerencséseket, az erőseket és hatalmasokat, szóval azokat, a kik a világ szerint látszólag boldogok. Jézus ellenben boldogoknak mondá a szelideket, az alázatosokat és szerényeket, kikben nincs világi gőg, büszkeség és hiuság. Boldogoknak mondá, továbbá, a szomorkodókat, az irgalmasokat, a békeségszerzőket, a tiszta szivüeket, s azokat, a kik éheznek és szomjuhózzák az igazságot, és a kik háborgatást szenvednek az igazságért. E beszédben tanította azt is, hogy a kik az Isten országába menni ohajtanak, azok olyanok legyenek, mint a hegyen fekvő város, a mely el nem rejtőzhetik, vagy mint a fénylő világosság, mely mindenneknek vezetőül és útmutatóul szolgál; mert csak így áraszt-hatnak boldogságot e világra, s csak így vezethetik az embereket e földön a mennyei Atya keresésére.

Tanította a népet arra is, hogy hivesek és bátrak legyenek, s a kötelesség és igazságosság útjáról semmi körülmények

között le ne térjenek, mert inkább veszzen el az embernek egyik keze vagy szeme, mintsem gonoszat cselekedjék. Mondá, hogy legyenek engedelkenyek, megbocsátók ellenfeleik iránt; őrizzék meg a gyűlölségtől és bosszuállástól. „*Szeressétek ellenségeiteket, — így szól, — áldjátok azokat, a kik titeket átkoznak, jól tegyetek azokkal, a kik titeket gyűlölnék, és imádkozzatok azokért, a kik titeket háborgatnak és üldöznek, hogy legyetek a ti mennyei Atyátoknak fiai; mivel az az ő napját feltámasztja mind a jókra, mind a gonoszokra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak.*“ Tanította, hogy titkon, magányukban, Istenhez imádkozzanak s ne csináljanak csupa külső láttatást az imádkozásból. Abban az időben, ugyanis, az emberek nagy gondot fordítottak a látszatra, a formákra, a szertartásokra, annyira hogy némely képmutatók az utcák szegletein is szoktak imádkozni, s tüntetéssel alamizsnát osztogatni, csak azért, hogy másoktól láttassanak s megdicsérteszenek. De Jézus azt mondá, nem az a fődolog, hogy mit látnak az emberek, hanem hogy mit lát és mire tekint Isten. Tanácsolta tehát, hogy imádkozzanak s tárják fel szivüket Isten előtt titkon, s tegyenek jót mutogatás nélkül.

Tanította, hogy ne földi, hanem mennyei kincset gyűjtsenek, melyet sem rozsa sem moly meg nem emészthet, és senki el nem lophatja. Ennélfogva tanácsolta, hogy ne aggódjanak túlságosan a világi szükségletek — étel, ital és öltözet — miatt, hanem keressék először az Istennek országát és annak igazságát s aztán egyebek is megadatnak nékik. Tanította, hogy Isten mindig kész meghallgatni imájukat; tudja és ismeri szükségüket, s mint szerető Atya, megad minden jókat azoknak, a kik Őtöle kérik.

Beszédjének végén egy komoly és fontos igazságot hirdetett e szavakkal: „*Nem mindenki, a ki mondja: Uram! Uram! megyen a mennyei országába, hanem az, a ki cselekszi a mennyei Atyának akaratját.*“ E nagy igazságot még világosabbá tette ama két ember példájával, kik közül egyik a kősziklára, másik pedig a fűvényre építette házát. Az elébbinek háza szélben, esőben és árvízben is rendületlenül megállott, az utóbbié pedig összedült és annak romlása nagy vala. Az első azokra czéloz, a kik hallják a Jézus szavait, tanításait, s megtartják, követik és cselekszik is azokat; a má-

sodik pedig azokra, kik hallják ugyan, de nem követik. — Mikor Jézus e ritka-szép beszédet elvégezte, a sokaság bámult, álmélgodott, mert ő ugy adta elő e tanításokat, mint a ki hitte és tudta, hogy azok igazak; ily tanítót pedig még sohasem hallottak volt Izraelben.

VIII.

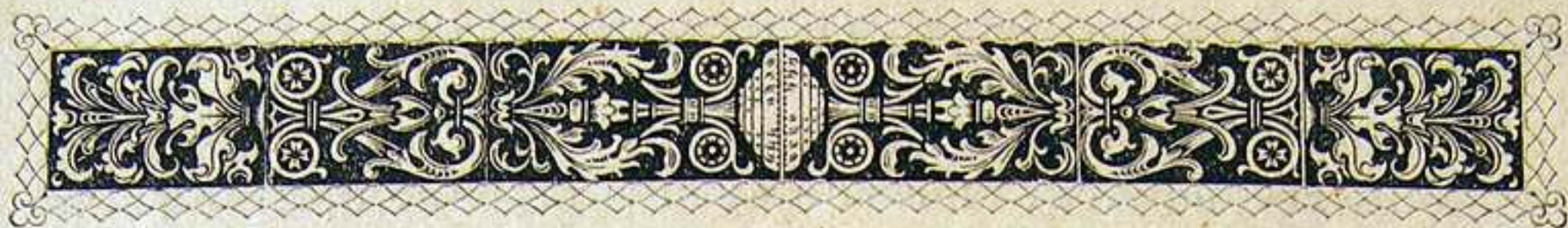
Jézus az Istennel lelki viszonyban volt.

Jézus az Istennel folytonos összeköttetésben, közlekedésben volt. Ez volt titka az ő életének, mely Istentől soha el nem távozott, róla meg nem feledkezett. Már ifju korában Isten, mint egy igazán létező valóság, tünt fel lelke előtt. Már hallotta volt Isten sugallatát a saját lelkében; látta volt Isten dicsőségét az egeken; érezte volt Isten jelenlétét a földön; elhallgattatta volt a szenvedély, az önzés és engedetlenség szavait a saját keblében; hivatkozott volt Istenre, mint vezetőjére, Atyjára, és Barátjára, — elannyira, hogy a végén azt érezte, hogy ő maga semmi, hanem az Isten minden. Ennélfogva azt mondá a népnek, hogy ő Istentől jött; hogy az ő beszédei tulajdonképen nem az övéi; hogy az ő Atyja cselekszi ama dolgokat, és hogy ő és az Ő mennyei Atyja egyek. Ezért mondá: „*Én és az Atya egyek vagyunk.*“ Ő hitte, érezte és tudta ezt, mert bizonyos lelki öröm hatotta át lelkét, érezve, hogy Isten akarata előtte mind világosabb és tisztább lett; szívének legnagyobb öröme telt ama gondolatban, hogy Isten őt el nem hagyja. Ezért mondá, — nem hogy magának dicsőséget követeljen, hanem hogy lelki örömének hálás kifejezést adjon, — e szavakat: „*nem vagyok egyedül, mert az Atya velem vagyok.*“

Mikor a zsidók hallották, hogy azt hirdeti, hogy az Isten benne van, hogy ő Istentől jött, őt Isten küldötte, s hogy az ő beszédei az Isten beszédei — némelyek elég balgán azt képelték, hogy Istenné teszi magát. Nem értették meg az ő

természetének ártatlan egyszerűségét. Nem tudtak belátni nemes és tiszta lelkének mélységébe. Nem vették észre, hogy Jézus csak annyit mond, mennyit minden szerető gyermek mondhat, midőn a szeretet és tisztelet áldott iskolájában hosszasán növekedve, jó atyjának vagy anyjának gondos szeretetét mind mélyebben átérezzi s akaratát teljesen átérti. — Mi is Isten gyermekei vagyunk; mi is élhetünk nemes, megszentelt viszonyban s összeköttetésben mennyei Atyánkkal. És ha rossz szokásainkat elhagynók, ha akaratosságunk és engedetlenségünk sötétségét eloszlatnók, ha a szenvedély és gőg uralmát megszüntetnők, és ha úgy figyelünk a mennyei Atya intő szózatára, mint Jézus, akkor mi is vele együtt elmondhatnók: a szavak, melyeket szólunk, nem miéink, hanem az Ővéi, mert a mi Atyánk mindig velünk van. Ha Isten szeretetét lelkünkben teljesen átéreznők, ha szívünket és életünket Neki tökéletesen átszentelnők, akkor mi is mindannyian elmondhatnók a Jézussal: „*Én és az Atyám egyek vagyunk.*“

IX.

Jézus az irástudókat és farizeusokat
kárhoztatja.

AJézus idejében a zsidók közül sokan nagyon szűk-
körü gondolkozásuak, álszenteskedők, vakbuzgók
és önhittek voltak; hitték, hogy Istennek nagyobb
gondja van rájuk, mint más nemzetekre; sőt né-
melyek ép azt gondolták s hirdették, hogy Isten csak
rólok gondoskodik, míg más nemzetek többé nem ta-
lálnak kegyelmet Önála. De Jézus nyíltan megmondá,
hogy ez nagyon téves és helytelen felfogás. Isten gyermekei
mind azok, a kik az Ő akaratát cselekszik; ezek pedig nem
csak egy bizonyos nemzetben s bizonyos szülőktől születnek,
hanem találhatók mindenütt, a hol az emberek Istent meg-
ismerni és igazán tisztelni igyekeznek. A helyett hogy egyet-
értett volna a papokkal és azokkal, kik hirdették, hogy csak
a proféták és Ábrahám utódai bocsáttatnak be a mennyeknek
országába, — Jézus határozottan kimondá, hogy mások is
nagyon sokan fognak bemenni, a világ minden részéből, ke-
letről, nyugotról, északról és délről, s ülni fognak a proféták
és pátriárkák lábainál a mennyeknek országában. Ezt mondva,
egy szép, nagy igazságot mondott; nagyobb, hogyses az
akkori emberek teljesen felfoghatták s elfogadhatták volna;
nagyobb, hogyses az emberek még ma is mindannyian meg-
érthetnék és elfogadhatnák. Egy oly igazság az, mely az em-
beriség jobbait ezután is mind elébb és magasabbra fogja
vezérelni.

Jézus mondásai, természetesen, nem lehettek mindig szelidek és gyöngédek, mert életében sokszor kellett beszélnie oly emberekhez is, kik nemcsak nem szerették tanításait, hanem e mellett még kevélyek, felfuvalkodottak, önhittek, igazságtalanok és ámitók is voltak. És habár a megtérő bünösökhöz vagy a bánkodó roszakhoz senki szelidebben mint ő nem szólhatott, mindazonáltal nem tehetette, hogy ne nehezteljen s boszankodják azokra, a kik csak színleg voltak jók, de megvetették szavait s mindent elkövettek, hogy a népet az ő tanításai hallgatásától visszatartsák. Épen ezért, mint a napsugár és villám ugyanazon egekről jó: úgy az ő jóságának és szeretetének országából olykor-olykor villám is jött, hogy megrettentse azokat, — irástudókat és farizeusokat, — kiket méltán *képmutatóknak* nevezett. Ezen nem is csodálkozhatunk s őt ezért nem hibáztathatjuk; mert a jó embereknek, épen azért mert jók, gyűlölniök kell minden becsületlenséget, ámitást és képmutatást; s a nép tanítóinak, kik a szomorkodót, a tudatlant, a bünöst és nyomorultakat boldogítani akarják, szigoruan kell fölszóalniok azok ellen, kik sem magok az Isten országába belépni, sem másokat oda beengedni nem akarnak. — Jézus lerajzolta a nép előtt e gonosz emberek jellemvonásait, s intette, hogy őrizzék tőlök.

Tanítványait arra tanította, hogy bátrak és hivek legyenek; hogy ne féljenek ellenségeiktől, kik őket elhallgattatni szeretnék. „*Mikor titeket üldöznek valamely városban, — így szól, — menjetek el más városba és ott hirdessétek az Isten országát; hogyha megölnék is érte, ne féljete, mert nagy lesz a ti jutalmatok a mennyben. Ha az emberek előtt engem elismeretek és vallotok, én is elfoglak ismerni titeket az én Atyám előtt és az ő szent angyalai előtt.*“

X.

Jézus a halálra készül.

Jézus csakhamar tisztán belátta, hogy azok, kik a nép közt tekintélyes állást foglalnak el, és a kiket kép-mutatásukért, ellenséges magukviseletéért oly sok-szor megdorgált, el fognak követni mindent, hogy őt munkájában megakadályozzák, sőt életének is végét vessenek. Még csak mintegy 2—3 évig tanította volt a népet; még ifju ember volt, kinek az élet nagyon kedves lehetett, s kinek reményei a jövő szép képeit rajzolták lelki szemei elébe. De elég bölcs volt arra, hogy a bekövetkezendőket előre lássa; elég jó, hogy azok elől vissza ne huzódjék; és elég bátor, hogy meg ne rettenjen. Leendő szenvedéseit tanítványai és társai nagy fájdalomra beszédében olykor-olykor érintette, jósolgatta; sőt azt is megmondá, hogy nincs már messze az idő, midőn közülök elvétetik s halálra adatik. Ilyen alkalmakkor megszomorodott tanítványait rendszeren biztatni szokta, hogy készüljenek az ő nyomdokaiba lépni, hogy vegyék föl keresztjüket bátran és kövessék őtet. „*Mit tesz az, ha el is veszítetek életeteket énértem? — mondá egyszer, — ismét meg fogjátok találni azt; avagy mi haszon van abban, ha életeteket megtartjátok s a világot megnyeritek, de ugyanekkor elveszítetek lelketeket? —* Így szokta őket előkészíteni az ő korai halálára, s tanítani, hogy hivek és bátrak legyenek.

Egy napon, midőn már e dolgokról szólott volt, magához vette néhány tanítványát és elment velök egy magános hegyre imádkozni. Mialatt ott voltak, fényes felhő vette őket körül;

Jézusnak arcza vakító fényben tündökölt, s égi szózat szólott hozzá. Ez alatt a tanítványok arczezal a földre borultak, mert nagyon megrémülének.

Ez órától fogva, Jézus mind inkább és komolyabban készült a halálra, habár még sokáig kellett volna élnie, s a szeretet és kegyelem nagy munkáját folytatnia. Főleg a népen sajnálkozott, melynek egy igaz barátja és jó tanítóra oly nagy szüksége volt; de szájalommal gondolt azokra is, a kik gyűlölték őt s életére törtek. — Egy napon Jeruzsálem felett mély gondolatokba merült. Elgondolta, hogy mily dicső s boldog város lehetett volna az, ha lakói Isten ellen és az ő profétái ellen mindannyiszor föl nem támadtak volna. Végül könnyekre fakadva mondá: — mily áldottá tettelek volna, ha engem megtürtél és reám figyeltél volna! — mikép gyűjtöttem volna össze a te gyermekeidet az Isten és az egymás iránti szeretetben! De ime most, a kegyelem napjai elmúltak; dicsőséged pusztá rommá válik, s szépséged mint álom eltűnik!

Aztán beszélt egy gazdag emberről, ki nagy vendégséget csinált, melyre sok vendéget hívott; a meghivottak azonban, mikor az óra eljött, különfélekép mentegetőztek és nem mentek el. Mondott egy más példázatot is ama munkásokról, kiket egy gazda a szőlője gondozására megfogadott, de a kik hűtelenek voltak s midőn a gazda szolgáit a termésért küldötte, megfogták és kihányták vagy megölték azokat, sőt megölték végül, midőn hozzájuk ment, a tulajdonos fiát is. — E példázatokban Jézus amaz engedetlen és gonosz izraelitákat irta le és jellemezte, kiknek Isten oly sok kiváltságot adott, de a kik megölték a profétákat, s most alattomban azt tervezik, hogy megöljék az Isten szeretett fiát is. Kijelentette egyszersmind azt is, hogy az Isten országa, a melyre ők (Izrael gonosz fiai) méltatlanok, nemsokára fel fog ajánlatni az egész világnak; s hogy a szegények, bűnösök és tudatlanok — nemzet- és faj-különbség nélkül — meghallgatják az áldott örömhirt, elfogadják a meghívást és el fognak menni az Isten nagy vendégségére.

XI.

Az Urvacsora, és az utolsó ima.

A gonoszok, kik folytonosan gyűlöltek, végre elhatározták, hogy elpusztítják őt; mert a nép tömegesen tért át hozzá, sőt királyává is kívánta őt tenni. Jézus azonban erre nem vágyott, s csak azt engedte meg, hogy kiáltsák: „*Aldott, a ki jött az Urnak nevében!*“ — A farizeusok azt követelték, hogy hallgattassa el a népet, mely így kiáltva követé; de Jézus ezt felelte: „*mondom néktek, ha ezek hallgatnak, a kövek fognak kiáltani.*“ Ezt azért mondá, hogy megmutassa, mennyire lehetetlen az emberi szívet visszatartani attól, hogy szeretetét kifejezze. — Aztán mondá a népnek: „*még egy kevés ideig veletek van a világosság; járjatok, a míg világosságtok van, nehogy sötétség leljen meg titeket. Mig világosságtok van, higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiaivá legyetek.*“ Ezt azért mondá, mert tudta, hogy ellenségeinek kegyetlen kezei addig nem nyugosznak, míg életének világosságát ki nem oltották.

Ez ellenségek tanakodtak is ellene, hogy mit tevők legyenek, mikép veszítsék el. Végre tanítványai közül egyet pénzen megvesztegetve fölbéreltek, hogy őt elárulja s kezeikbe adja. Jézus tudta ezt, s tudta azt is, hogy már nincsen messze a vég. Összegyűjté tehát tanítványait egy szobába magánosan és ott ette velök a vacsorát, melyet az ő tanítványai és követői az ő emlékére azóta mindig venni szoktak s melyet az „*Úr vacsorája*“ néven neveznek. — A tanítványok érezték, hogy valami rettenetes dolog fog bekövetkezni, mert Jézus nagyon hallgatag és bánatos volt; általában szomorú

egy vacsora volt ez mindnyájukra nézve. — Végre Jézus rájuk tekintve fájdalmasan mondá: „*Egyik közületek elárul engemet.*” Erre a megrendült tanítványok szívszakadva kezdék egyenként kérdeni: „*Én vagyok-e az, Uram?*” Még a hűtelen Judás is, a ki jól tudta, hogy ki az, még ő is kérdezé: „*Én vagyok-e az, Mester?*” Mire a Mester így felelt: „*Te mondád,*” azaz te vagy az. Ekkor Judás elhagyá a kicsiny gyülekezetet, s elment ki a sötét éjbe, hogy végrehajtsa gonosz munkáját a papok, farizeusok és irástudók kedvére. — Judás távozása után Jézus mind ott helyt a szobában, mind az Olajfák hegyén, hová nem sokára kimentek volt, beszélt, hagyakozott az ő igaz tanítványainak úgy, hogy azt soha el nem felejthették. Meghagyta, hogy szeressék egymást s legyenek hivek a nagy, szent munkában; biztosította, hogy Isten, az Atya, gondoskodik számokra sok hajlékról az Ő mennyei házában; és hogy ő maga is, elmenvén, helyet készít számukra ott, s majd ismét magához fogadja őket.

Mondá, hogy az ő Atyja az ők Atyjok, s hogy a mint Isten szereti őt, épugy szereti őket is. Igért nekik vigasztalót, kit Isten fog elküldeni, — az igazság lelkét, hogy bizókká, bátrakká és boldogokká tegye őket a jónak és igaznak ismeretében; mondá, hogy ha szeretetöket iránta megmutatni akarják, nem tehetnek jobbat, mint, ha megőrizik parancsolatait, s az ő halála után is tovább folytatják munkáját. Ne nyugtalankodjék szivetek és ne csüggedjete! Áldásomat tirajtatok, békémet veletek hagyom. Ne szomorkodjatok, hanem inkább örvendezzete, mert én a mi Atyánkhoz megyek, a ki mindnyájunkat szeret!

Aztán imádkozott érettük oly nemes önfeledéssel, oly testvéri szeretettel és gyöngédséggel, hogy ennél szebb és nemesebb imát soha senki se mondott; méltó társa a hegyi beszédnek, melynél szebbet senki se prédikált. Ez imában arra kérte Istent, hogy az ő eltávazása után is tartsa meg és védelmezze e szegény megszomorodott tanítványokat; támogassa őket, hogy szeressék egymást és egyek legyenek, s hogy a mint ők megtanulták az Atyát ismerni, épugy vezessenek másokat is minél nagyobb számmal istenismeretre.

Aztán a mély imádkozásból fölkel, s tanítványai közül hármat magához véve, elment az ugynevezett Gethsemáné

kertbe, a hol a lelki kín és gyötrellem között sohajtva mondá : „*mindenfelől szomorú az én lelkem mindhalálíg!*“ — mert a sötét óra közeledett, — a bánat, a fájdalom, a meggyaláztatás, sőt ép a halál órája ; — pedig mily nagyon kórán volt egy ily életnek bevégeződnie ! — Aztán egy kevéssé előbbre menve, arczra esék s ismét imádkozék ; majd, a benső kinok által erős próbára tétetve, egy pillanatra, az a gondolata is támadott, hogy hűtlenül visszatérjen, kerülje ki a közelgető szenvedést, meneküljön a halál elől. De ez csak pillanatig tartott, mert egy angyal a mennyből, egy mennyei szent ihletés megvigasztalá és megerősité őt. — Mikor tehát a gonosz emberek, Judás által vezérelve, az ő elfogására megérkeztek : Jézus már nyugodt és elhatározott volt, s nem engedé, hogy tanítványai védelmezzék. — Megfogták tehát és elvitték ; tanítványai pedig, kettőnek kivételével, elhagyák őt s elfutának. E kettő követé őt távolról, és sikerült nekik bejutniok az ítélő helyre, hová Jézust vitték. Egyikük azonban, Péter, fölismertetvén, újra meg újra eltagadta, hogy ő Jézus követője lenne, ámbár nem sokkal azelőtt erősen fogadkozott volt, hogy kész meghalni is érette. És a mikor ismételten megtagadá, Jézus feléje fordult s rá tekintett. E tekintet bánattal s szégyennel hatotta át a tanítvány szivét, . . . kiment és sirt keservesen ; de többé nem is tagadta meg drága barátját és tanítóját soha.

XII.

Jézus megfeszítettetik.

Klenségei aztán, látszólag és színből, vizsgálat alá vették; valójában azonban az volt a végcéljok, hogy megöljék, akármit mondjon is. De Jézus egész nyugodtan kérde, hogy mi rosszat cselekedett, s a kimentelt előre látva, nem sokat védte magát. Ekkor gúnyolni és bántalmazni kezdették, s egy reggel a papok, az írástudók és a kik őt halálra adni akarták, elvitték Pilátushoz, a római kormányzóhoz, mivel ennek engedélye nélkül megölniök nem lehetett. A gonoszok itt azt a hamis vádat hozták fel, hogy Jézus megrontotta a közbékét és magát királylyá tette. Pilátus hosszas késedelmezés és habozás után Jézust átadta nekik. Ekkor a katonák vették át. Fejére tövisből fonott koronát tettek, jobbjaiba nád szálat adtak, biborszín palástot öltöttek reá, és térdet hajtva előtte csufolták, mint királyt. — Aztán útnak indították a vesztőhely felé, melyet Golgotának hívtak. Út közben, azok közül, kik szerették, sokan követték őt sirva és jajgatva, de meg nem menthették, mert katonákkal volt körülvéve.

Végül egy keresztre feszítették Jézust. Jobbja és balja felől ugyanekkor feszítették keresztre két gonosztevőt is. Ezeknek egyike szidalmazá Jézust, de a másik a bűnbánat által mélyen megilletődve, áldását kérte; mire Jézus így szólt: „*Ma velem leendesz a paradicsomban.*“

A kereszttel mellett a nép közt volt az ő anyja Mária és a kedves tanítvány is, a kit legjobban szeretett; — az édes anya, ki őt egykor Názárethben kiesiny lakásukban tanitgatta, ki

gonddal s majd bámulattal és örömmel kísérte s figyelte életét; és az a tanítvány, ki mindig vele volt utazásaiban, hallotta szavait s látta bámulatos cselekedeteit. — Jézus szólt hozzájuk; anyját a tanítvány gondjaira bizta, ennek pedig mondá, hogy legyen az ő anyja fia.

Azután, még egyszer és utóljára, a lelki kín és gyötrellem, mint egy sötét felhő, úgy látszik, rá borult, s a halál keserve kitört; oh, mert mily nehéz lehetett meghalni — oly ifjan, oly reményteljesen, oly szeretve! — s egy pillanatra úgy érezte, mintha maga az Isten is elhagyla volna őt. De a gyötrellem felhője nem sokára eltűnt, és a népnek ez igazán szerető barátja meghalt e felsohajtással: „*Atyám, a te kezeidbe ajánlom az én lelkemet! Atyám, bocsáss meg nékik, mert nem tudják, hogy mit cselekesznek!*“

XIII.

Jézus a mi élő testvérünk.

Aztán Jézusnak egy titkos tanítványa és barátja levette az ő testét a keresztről s eltemette egy általa készített sirba. — De Jézus nem halt meg: *mert lelkileg senki sem hal meg.* Lelke elhagyta a testet, s elment a mennyei áldott angyalokhoz. Isten pedig, hogy megmutassa hatalmát a halál felett, s azt is, hogy gyermekeinek a haláltól félni nem kell: az Ő lelki erejével azt mivelte, hogy a tanítványok mesterüket még egy néhányszor megjelenve láthatták. Hogy Jézus teste is kikelt volna a sirból, az egyáltalában nem valószínű; mert Jézus csak magánosan és egy néhány alkalommal jelent meg tanítványinak, és ekkor is oly rejtélyes módon s oly különös körülmények között, melyek bizonyítják, hogy igen nagy változáson ment volt által. De a mit tudhatunk, az az, hogy Jézus képes volt, valamely úton-módon, ismét megmutatni magát tanítványainak, s hogy e mutatkozás bennök bámulatos hatást keltett, megváltoztatta gondolataikat, kilátásaikat és terveiket. A Jézus halálakor ugyanis a tanítványokat bánat és kétségbeesés fogta el, s félve a zsidóktól, ők visszavonultak; de nem sok idővel ez után nyíltan fellépve, hirdetni kezdték, hogy Jézus nem halt meg; hogy a halál nem létezik; hogy az élet Istene erről bizonyosságot tett, mert megengedte, hogy még egyszer lássák Jézust; és hogy a kit gonosztevő gyanánt fölfeszítették, az föl van támadva, az a megdicsőült Idvezítő, a halál meghódítja, a megváltott lelkek királya és vezetője.

Hogy e bámulatos változást, a melyen átmentek, megérthessük, el kell fogadnunk, a mit mondanak, t. i. hogy ők megjelenve látták Jézust, s hitték, hogy Isten őt valóban feltámasztotta. E hit erejével ők aztán szétjártak tanítva; és azon idő óta, a Jézus és az apostolok követői által folytonosan hirdettetik az az örvendetes hír, hogy az Isten szeretet, hogy mindannyian Isten gyermekei vagyunk, hogy van világosság a siron tul, és hogy a Jézusban hinni annyi, mint tudni, hogy soha sem fogunk meghalni.

Ez áldott munka ma is folyamatban van. Az emberi sziv félelme mind erősebb bizalommmá válik, és a Jézus Istene mind tisztábban s határozottabban tűnik fel előttünk, mint valóban a „Mi Atyánk.“ Mikor Őt teljesen és igazán megismerjük: akkor szeretni fogjuk úgy, mint Jézus szerette, s legnagyobb örömünk leend szolgálni és tisztelni Őt, mig e földön vagyunk, s egykor találkozni vele a mennyekben. Kis gyermekek úgy fognak gondolni reá, mint a legszeretőbb szivre; gond és teher alatt roskadozó nők és férfiak kitarják előtte szivüknek bánatát és aggodalmait; és az Istenben helyezett bizalom ama fényes, boldog napjaiban az emberek úgy fognak érezni, mint vándorok, a kik előre utaznak, nem az ellenség hanem egy jó barát országában, — előre és tovább-tovább, nem sötétségre, hanem világosságra, nem halálra, hanem életre, nem a két-ségbeesés, hanem egy szives fogadtatás hívó szózatára. Igen, mert az élet viharain is áthallszik a Jézus szózata: „Jöjjetek énhozzám, fáradt testvéreim, én nyugalmat szerzek nektek!“

